

ning end Mandighed og Upaalidelighed. Mandigheden med sin Sanddrøhed er i sig selv en Magt ved sin freidige, naturlige Aabenhjertethed; Upaalideligheden minder om det Usammenhængende og Pjattede, om Smaaløgne og Praleri, og vist er det, at der ikke gives noget Modbydeligere end en Mand, som praler. Upaalideligheden har en mærkelig Evne til at gjenemtrænge et Menneskes hele Væsen og præge ogsaa de Sider deraf, hvormed den directe synes uden Forbindelse. Saaledes er Upaalidelighed i Regelen parret med Mangel paa Ordenssands; i disse Folks Værelse staaer Intet paa sin Plads. Bøger, Papirer, Piber, Haatte og Handsker forekomme — ikke i malerisk Uorden, som kan aabenbare et Slags højere æsthetisk Orden — men i Griseriets, Smagløshedens og Udannedhedens Uorden. Man skulde næsten ikke troe, at det var muligt, og dog er det virkelig Tilfældet, at en løs og ledig Frakke, som hænger paa en Knage, eller en enlig Hat kan vidne om Eierens Upaalidelighed. Ved den stadige Brug kan han ligesom overføre sin Personlighed paa dem, saa at Frakken faaer hans usammenhængende og forfjamskede Præg, især Ærmet nede ved Haanden, og Hatten seer saaledes ud, at Ingen kunde falde paa at betroe sig den.

Der lever her i Kjøbenhavn en hel Classe Mennesker, som det kan have sin store Interesse at studere, naar man kun tager sig iagt for selv at blive Offeret. Jeg mener dem, som uden ligefrem og i simplere Forstand at kunne kaldes Platten-slagere, dog stricte Begrebet i en foruroligende Nærhed. Som oftest tilhøre de »bedre« Familier, have ydre Pli og ulastelig Optræden og gjøre i det Hele Indtrykket af livsglade og oprømte Væsener. I Familiekrederne ere de velsete, fordi de altid have underholdende Talenter, aldrig støde an og kunne bruges til at besætte alle vanskelige Poster i Selskabslivet. Da de i Regelen ere godt udstyrede af Naturen, saa forstaae de med beundringsværdig Adræthed at skjule alle de Mangler, som skrive sig fra det, man i Skolen kalder Dovenskab, men i Studenterlivet Driveri; thi den samme Ting benævnes efter Omstændighederne høist forskjelligt; hvad vi hos Børn kalde Stivsindethed, kalde vi hos de Voxne ofte Charakter; en Skoledreng er doven, men en Student er aldrig doven; fy, hvor puerilt! Nei, han »driver«. Nu vel, disse Mennesker med det pæne Ydre og den ulastelige Vandel føle en stærk Trang til at leve vildt; og dersom Tante Amalie eller Cousine Mathilde anede, hvorledes den elskværdige Thorvald munter sig, saa vilde Piben faae en anden Lyd. Nu er det at føre et vildt Liv noget ganske Andet i Kjøbenhavn end paa Sandwichs Øerne; vistnok kan det sidste Slags Vildmænd ogsaa optræde som temmelig flotte Fyre, hvis det er sandt, hvad der fortælles, at de spise Filippine i Tvillinger; men Saameget er vist, at det vilde Liv hos Maoriene ikke koster nær saamange Penge som i Kjøbenhavn. Det er en Selvfølge, at vore unge Venner maae anspænde deres hele Genialitet for at »reise Contanter«; man maa forbauses, naar man engang imellem faaer Leilighed til at see deres Virtuositet i denne Retning. Med en Optræden, som vare de Hæderligheden selv, tage de Skræderen og slaae Skomageren med, lade Cigarhandlerens Forhaabninger »gaae op i Røg« og tømme deres dumme Venners Lommer. Deres Styrke ligger i Regelen i deres Elskværdighed og Overtalelsesevne. Da de fra Grunden af ere upaalidelige og selvbevidst have brudt med en Existens, som kun kan føres paa Grundvold af Arbeide og Orden, saa søge de efter bedste Evne at skjule deres svage Punkt bag Elskværdighedens Forskandsninger. Naar en god Ven skal pumpes, behandle de ham efter hans Eiendommelighed, smigre hans Forfængelighed og imødekomme hans smaa Ønsker, næsten inden han har udtalt dem. De forlange aldrig Penge af ham, det vilde være altfor plumpt; men de dreie og vende ham saalænge, til han selv føler en uimodstaaelig Trang til at byde dem Penge; naar de da undslaae sig, nøder han dem til at modtage dem. Det er Fixeerkonsten, det her kommer an paa. Taskenspilleren giver det Udseende af, at vi vælge det Kort, han nødigst vilde have, men i Virkeligheden faae vi kun Lov til at tage det, han vil. Den, der har laant Penge til disse Fyre, gjør vel i strax at sætte dem paa den visse Tabs Conto; i modsat Fald vil han faae nyttige, aarlange Ærgrelser, naar han opholdes med de venksabeligste Forsikringer og de høitideligste Løfter om Tilbagebetaling. Disse Upaalideligheders Skjebne er næsten altid den samme. Saalænge Ungdommen og Letsindigheden giver dem Smidighed, holde de sig oven Vand og svømme som et Slags sociale Pimpsten omkring paa det store Samfundshav. Men naar Vennernes Taabelighed er cureret, bringer deres Upaalidelighed dem i Forbindelse med særdeles upaalidelige Aagerkarle, naar en Tid er for-

løben, give disse Skurke mangen hæderlig Familie Valget mellem at betale en Søns Gjeld og derved selv gaae tilgrunde eller at gjøre Skandale.

Det er tilvisse besværligt at træffe paa Mennesker, som sige En imod i Et og Alt; men det er ligesaa utaalueligt at møde sjattede Personer, som forud ere rede til at give Ret i Alt, baade i det vi nu sige, og i det, vi i Fremtiden maatte sige. Det er et Slags aandelige Bløddyr, hvis geléeagtige Consistens snart viser os deres totale Upaalidelighed, og dog gives der forfængelige Mennesker, som føle sig smigrede ved alle disse Indrømmelser, men som derfor ogsaa altid ende med at betale Gildet. Dette Slags Mennesker, som »ikke kunne sige Nei« til Nogen, ere uovervindelige netop paa Grund af deres Svaghed. Naar man prøver Haandkræfter og forstaaer at give efter overalt, saa er man ved sin smidige Eftergivenhed mere uovervindelig, end om man besad Jernkræfter.

Endnu maae vi omtale Nyhedskræmmerne. Der er i enhver By, stor eller lille, Folk af en vagabonderende Natur; Folk, som Intet ere, men som føle en Trang til at være Noget, til at skaffe sig en vis Betydning; da vi Mennesker nu af Naturen ere nysgjerrige og helst høre Beretninger om det Pirrende og Usædvanlige, saa giver denne Trang Anledning til, at der strax nedsetter sig Næringsdrivende. De Ulykker, som disse vandrende Upaalideligheder kunne foraarsage i Familielivet, ere uberegnelige. Med en mærkelig Paatrængenhed skaffe de sig Adgang overalt og fremkalde Forvirring. Hvad Virkeligheden har i Positiv, omsætte de i Comparativ, klæde de om og præsentere i Superlativ. Ikke blot at de som politiske Kandestøbere vrøvle opad Vægge og ned ad Stolper, det fik endda være; men af Begjærlighed efter at være interessante, sætte de Splid mellem Familierne, bringe Uenighed mellem Mand og Hustru, hidse Børnene paa hverandre og gribe raat ind i unge Menneskers gjensidige Tilbøielighed. Gid man ret vilde lægge sig det Sidste paa Hjerte og gjøre Sit til at forebygge Følgerne af al den Sladder, som Aaret rundt fødes og næres af upaalidelige Familiespioner. En ung Mands eller ung Piges Forelskelse er, naar den er sand og oprigtig, og ikke forslidt og forjasket, det Skjønneste i Verden. Det er et Forhold af en saa zart og delicat Natur, at enhver uberettiget Indgriben deri forekommer mig at vidne om en Sindets Raahed, hvorom den Paagjeldende selv vistnok i Regelen ingen Anelse har. Hvor kjende vi ikke Alle denne halvt undertrykte Fniisen, disse kaade Drillerier, denne paatrængende Nysgjerrighed og Udfritten, denne tactløse Paadutten, som er den Skjærsild unge Mennesker maae gjen-nemgaae, inden de naae Paradiset; og hvorofte naae de det slet ikke, fordi Tactløshedens Pjatkvæler deres Følelser i Fødslen? Jeg er selv paa det Rene med den Sag; skulde Nogen til mine Nærmeste henvende det Slags kaade Drillerier, saa skal jeg forhaabentlig betage dem Lysten ved det første Forsøg.

Lad os slutte denne Liste over upaalidelige Mennesker med et eget Slags Folk, hvis hele Tilværelse gaaer ud paa at laane Penge. De ere himmelvidt forskjellige fra de tidligere omtalte kjøbenhavnske Løver, hvis Vita har et cometagtigt Præg og gjerne ender med et Knald. Dette sidste Slags derimod ligge fast i en borgerlig Existens og narre os uophørligt ved deres sunde Fornuft og solide praktiske Forstand. De ere Sangvinikere, sandt nok, men der er intet Overstadigt ved dem; tvertimod, ved deres Ro og Besindighed indgyde de os Tillid og drage os med sig ned i Afgrunden. Med »ganske simple« Beregninger og uimodstaaelige Talstørrelser overbevise de os om de umaadelige Fordele, de kunne skaffe sig selv og os. Tilbagebetalingen vil være deres simpleste Sag; til den Tid ville de endogsaa kunne laane os Penge. De magnetisere vort Blik og faae os til at see bølgende Marker og overrislede Enge; vi see hele Skove af Fabrikskorstene og ere, inden vi vide af det, inde i en Undersøgelse om, hvorvidt Drivhjulene bør være Overfalds- eller Underfaldshjul; om man skal tage Arbeiderne fra Omegnen selv eller forskrive dem fra England og Frankrig, eller maaskee fra Connecticut; muligviis vilde det være fordelagtigst at hente dem fra Svaneffoden i Australien. Skal man sætte Fortjenesten i faste Eiendomme eller speculere i Papirer? Eller skal man maaskee opkjøbe Nabogoderne og forene dem til Ect, for derefter at grundlægge en Entreprise, som støtter sig til en Oplagelse, der vel endnu ikke er gjort, men som ganske vist bliver gjort en af Dagene, og som man i ethvert Tilfælde vil leie en Mand til at gjøre? Tro nu endelig ikke, at den, der taler saaledes, er sig Svindelen bevidst! I de ni Tilfælde af de ti er han inderlig overbevist om sin Sags Ufeilbarhed; han taler *bona fide* og aner

ikke sin egen Upaalidelighed. Det er netop denne søvngængerske Sikkerhed, som gjør ham saa farlig baade for sig selv og for Andre; den giver ham en Ro og Besindighed, en Overbeviisnings Veltalenhed, som fortryller og bedaarer. Resten kunne vi Alle udenad: De faae Pengene, sprede dem uden Forstand eller Indsigt, uden Udholdenhed eller Oekonomi, og opgave strax Projectet, naar det ikke giver hundrede Procent i Løbet af otte Dage; naar saa endelig Betalingsdagen kommer, ere de ganske ligegyldige; det er, som om den Sag slet ikke vedkom dem; med deres upaalidelige Hukommelse synes nemlig Terminen slet ikke at existere for dem. De kunne med den største Sindsro sætte Creditor ind i de fortvivlede Omstændigheder, med en vis glubsk Tilfredsstillelse eftervise den rationelle Sammenhæng mellem de ubedige »Omstændigheder« og Resultatet; og hvad Pengene angaaer, saa kan der vel »for Øieblikket« ikke være Tale om nogen Tilbagebetaling, men Creditor veed jo, at paa sine Penge »kan han være sikker nok«. Det er egentlig ubegribeligt, at denne Historie kan gjentage sig hver Dag, og at Folk ikke omsider og eengang blive kloge.

Dersom vi nu vilde paastaae, at al denne Upaalidelighed kunde udryddes, naar vi kun vare mindre tossegode og mere energiske, saa vilde en saadan Paastand alligevel ikke holde Stik i Virkeligheden. Maaskee kunde vi ved at lade upaalidelige Folk faae Conseqvenserne til den sidste Hvid, fordrive dem fra vor umiddelbare Nærhed; maaskee kunde vi ved en stadig Krig og ved at forfølge dem med Interessens hele Lidenskabelighed fjerne dem fra os selv; men helt at udrydde dem er umuligt. De ere Spillere af Naturen; deres Opfindelsesevne er uden Grændser, og deres Combinationstalent vilde, naar det blev ledet i en god Retning, ofte kunne præstere noget Fortrinligt. Men som det nu engang er, seer det næsten ud, som om Tilværelsen til enhver Tid krævede visse Procent Upaalidelighed, for at den øvrige Verden ikke skal falde i Søvn. Der er kun een Medicin for den Skade: at tage sig iagt.

Literatur.

— Af Kort over Øst-Frankrig — den nuværende Krigsskueplads — er et nyt udkommet paa J. Erslevs Forlag; det omfatter Terrainet mellem Metz og Paris, og anbefaler sig baade ved at være udført i en stor Maalestok og ved at det sælges til Fordel for de franske Saarede.

— Danske Ordsprog og Talemaader fra Sønderjylland, samlede og sammenstillede med gamle og nyere nordiske Ordsprog, af Johannes Kok. I denne Bog findes 2000 sønderjydske Ordsprog fra forskjellige Egne. Det er Samlingens Øiemed at godtgjøre, hvor nær baade i Sind og i Skind Sønderjyderne staae de øvrige Nordboer. Det er ogsaa kun et ringe Tal af hele Mængden, hvortil intet Lignende findes i ældre danske, norske eller svenske Samlinger, og selv blandt disse nye er der Intet, som ikke i Aand og Tone stemmer overens med, hvad vi ellers have. Af saadanne Ordsprog og Talemaader, som i nærværende Bog ikke ere ledsagede af Paralleler i andre Samlinger, skulle vi her fremhæve nogle enkelte: »Et Barn i e Aar er inte møged, sa' han e Mand, men det sanker dog«; »Det gad eg nok se, sa' e Dreng, da hans Moder banded': Fanden tage meg!« »Edag hær eg faaen et godt Gavn gørd, sa' e Herremand, da han hade faaen syv Bønder hængd«; »Det er inte for e fisk, men for e Duvelse (3: Dyppelse — siges om den, der tager en Pige for Penge)«; »Kvindeskind er godt til Trommeskind: hvem En slær aa 'et e Mondag Morgen, saa brummer 'et til e Søndag Aften«: »Eg hær same Tro som Bov Krokunc, sa' e Dreng, han skyldte hende fire Skilling, og hun troede, hun fek 'em aldrig, og det troede han og sjelv«; »Du er tydsk og taabeg (taabelig), men du bliver nok dansk, nær du bliver hungreg«; »Med Søvn er det ligesom med Løgn: En kan bruge møged, og En kan bruge lidt, ligesom En vænnes«; »Den er aa sit Høieste, sa' e Mand om e Lus, da gek den aa e Hat«. — Der er naturligviis meget Charakteristisk, ogsaa meget Morsomt, ved disse Ordsprog, men vi kunne ikke anføre Mere af Samlingen. Denne er omhyggeligt ordnet, saa at de ensartede ere stillede sammen. Desuden er der baade Sagfortegnelse og et helt Lexicon til Forklaring af de særlige Dialectord. (Den Gyldendalske Boghandels Forlag.)

— »Molières Lystspil«, det vil sige Frøken Arnesen-Kalls Oversættelse, er nu saa vidt udgivet, at andet Bind er sluttet; det indeholder »Det tvungne Giftermaal«, »Don Juan«, Doctor Cupido«, »Misanthropen«, »Doctoren mod sin Villie«, »Tartuffe«, »Amfityron« og »George Dandin«. Af disse Skuespil høre som bekendt »Tartuffe« og